

MESVE DE AQUA ET PTISANA HORDEI.

humectatiuam, lauatiuam, necnon in frigidatiuam E
adamaueris, illā facere potes per multam aquā quā-
tatem, & hordei paucam, & etiam per breuē de-
coctionem, hæc aqua nempe optima erit, his qui lu-
xuriosi sunt. nam illorum caliditatē reprimat. Quod
si magis absterſiuam, nutritiuamque ſequi volueris,
cum maiori fiat hordei quantitate, & aquā minori,
longiorique decoctione. Sane doctores prædictos di-
ſcordes fuiſſe arbitror ob corporum febricitantium
diuerſitatem, necnon climatum, ſive regionum æta-
tumque. quemlibet tamen illorum verum dixiſſe exi-
ſtimo. Moderniores tamen Medici principem Auic.
vna cum Meſue cæteris poſt habitis ſequuntur.

Poſtremo videndum eſt, ad quam partem reducē-
da ſit ipſa hordei aqua. De hoc quoque inter viros di-
ſcordia reperitur. Auic. enim quarta primi, in-
quit, ad quintā reducatur partem. Meſue vero ad me-
diatatem, vel duarum partium conſumptionem. Et
ipſe Iſaac ad vnā partem. Hæc difficultas ſolui po-
teſt ſolutione quinti dubij. Hæc de hordeacea breui-
ter dicta ſunt. Nunc vero te deduco ad actum præcti-
cum, quo moderni Medici vtiſunt. Recip. hordei præ-
ſcripti, & preparari, vt in ſuperioribus diximus ſecū-
dum intentionem, quam habueris, partem vnā.
aquæ vero partes xx. verbi gratia xx. vnc. aquæ, &
vnā hordei. ſic de quolibet pondere alio. ſtet ta-
men prius hordeum in aqua per quatuor horas in-
fuſum. Poſtea ponas in olla noua, & munda. & fa-
cias cum igne claro, & ſuaui ipſam ſeruere, primam
abiiciendo ſpumam: & ſecundum quod tua erit in-
tentio in potando, hordeaceam illam tantum bulli-
re facias, vt in prioribus dictum. Poſtea remoue ab
igne, & cola, & in vaſe bene loto reponē, atque ip-
ſa poſt modum vtaris.

MODVS FACIENDI ptisanam hordei.

AC C I P E farinæ hordei cochlearia
duo, & ponatur in ſcutellis duabus
aquæ fontis, & claræ, & omnia ſi-
mul ponantur ad ignem, & dimit-
tatur bullire lento igne, ſemper ta-
men cum cochleari miſcendo il-
lam, donec ſpiſſeſcat, & amittat odorem farinæ, tunc
enim eſt cocta. & de ea datur infirmis ſecundum exi-
gentiam in morbis acutis. Alius modus eſt, vt ac-
cipiatur hordeum bonum, ſcilicet non antiquum, &
excorietur vſque ad corticem interiorem cum panno
lineo, & aſpero: deinde tale ponatur in aqua, & di-
mittatur bullire vſque ad crepaturam ſatis inten-
ſam, ita ſcilicet, quod illa aqua, in qua eſt, aliquali-
ter ſpiſſeſcat: deinde accipiatur illa aqua cum illo
hordeo ſic crepato, & ponatur ſupra tamisium, ſu-
pra quod dimittatur colare paulatim, poſtea de illa
colatura accipiatur, & detur infirmo: & talis appella-
tur ptisana colata. Si autem tale hordeum ſit poſi-
tum ſupra tamisium, manibus conculcet, & expri-
matur, donec deſcendat craſſum per tamisium, tunc
talis colatura ſic deſcendens appellatur ptisana hor-
dei non colata. ſcilicet manibus expreſſa, & talis
etiam datur infirmis acutis ægritudinibus, vt plen-
tibus, caſſoniſantibus, & huiusmodi. & iſta ſecunda

*Ptisana co-
lata.*

Non colata.

eſt nutritibilior prima, quia eſt craſſior, & craſſioris
ſubſtantia, quam ſit prima. Sed primus modus fa-
ciendi ptisanam eſt magis in vſu.

Compositiones aliquot ex Galeno, quæ nunc ab Aromatarijs in vſu habentur.

*Vnguentum de Palma, ſive diachalciteos ex primo de
med. ſecundum genera. Cap. 4.*

ME C compositio tali ſymmetria con-
ſicitur. Vetus adipis, quem inſtito-
res axungiam appellant, ſint pondo
duo, olei veteris pondo tria, argen-
ti ſpumæ tantundem, & chalcitidis
pondo vncias tres. Hæc autem ita
coquere oportet. Adipis membranulæ omnes exi-
muntur, reliquum contunditur, vt liquari facile poſ-
ſit, mox ad ignem liqueſcit, deinde per colum deſtilla-
tur, vt purum fiat, nihilque membranæ habeat, pon-
do duo prædicta pendens. poſtea chalcitidis læuiga-
tæ pondo triens cum olei tribus libris adipi miſce-
tur, his & argenti ſpumæ pondo tria adijciuntur. Ac
omnia vbi ſimul in mortario coierint, conijciuntur
in cacabum, & rudicula palmæ mouentur. Sufficiet
autem tibi ramus vnus manuſculus, vt ſolida ligni
parte mouendo vtaris in modum ſpathæ dictæ. Vo-
cant enim ſic id quo conſecturas mouent, & nos per-
ſpicuitatis gratia ſimiliter nominabimus. Quod au-
tem ſolidæ rami parti continuum eſt, in orbem pur-
gatum, ac tenellis ramuſculis vtrinque procedenti-
bus abiectis ꝑ putatum deciditur, ſed cortice prius
exuto, vt ſegmenta iniecta pharmacum ſucco ſuo im-
buant, inſiciantque. igitur ſtatim ab initio ſpatha
vtendū eſt, ſed tenuia palmæ ſegmenta inijcere oport-
et, vbi medicamentum cerato ſimilem conſiſtentiam
habuerit. Nam ſi à principio ea immittas, ſuccus in-
iectionum, quem manere volumus, ex decoctione cō-
ſumetur. Inſuper ſpathæ, qua medicamentum initio
mouetur, pars in cacabo intrinſecta poſtquam inarue-
rint, vt proprium ſuccum non amplius ſeruet, ampu-
tatam reiſce, reliqua vttere.

Hanc rursus cum medicamento intrinſecta ſiccata
fuerit, ſimili modo abſecato. Conſiſtere autem vobis
arbitror, quod palmæ ramum non multis diebus an-
te abſciſſum ardore eſſe oportet: quippe temporis in-
teruallo areſcit, & ſuccum amittit. Pridie igitur per
hyemem auferatur, æſtate, vel eodem ipſo die, quo
cocturus es pharmacum. Vbi autem ſic coctum ſpiſ-
ſitudinem, vt non inquinet, acquiſerit id medica-
men, ipſo vteris emplastro.

*Medicamentum à nonnullis Epigoni dictum, ab alijs iſtis
ex v. comp. m. ſecundum genera. Cap. 2.*

Cere denariorum pondo centum, terebinthinæ
denariorum pondo ducentorum, ſecundum alios, cē-
tum, ſquamæ æris rubri denariorum pondo octo, æru-
ginis rafe denariorum pondo octo, ariſtolochiæ ro-
tundæ denariorum pondo octo, thuris denariorum
pondo octo, ſalis ammoniaci denariorum pōdo octo,
gutte ammoniaci denariorum pondo octo, alumi-
nis

† mundi. nis † combusti denariorum pondo sex, æris, vsti denariorum pondo octo, myrrhæ denariorum pondo xij. aloes denariorum pondo xij. chalban denariorum pondo xij. olei veteris heminam; aceti acris heminas duas. Quæ liquari possunt, siccis in mortarium superfunduntur. Sic quidem Heras Isim scripsit, non etiã particularem omnem vsum, ei apponens, vt in alijs consueuerat. Insuper quod ad Epigonum illud refert, à plerisque dissentit, quos exactius de Epigono scripsisse arbitror, cum illa, tum illud quoque, nempe quod in carcere conclusus, cum quendam admodum potentem curasset, eius rei gratia fuit dimissus. Adiecisse vero ipsum aiant præscripto medicamini, dracunculi radicem; atque ego semper ita vsum sum, quoniam, & præceptorem meorum vnus vsurpabat, apponens in prædictum symmetriam Heræ, dracunculi denar. viij. insuper, & olei cyathi † dimidiũ, aceti heminam, ad hæc colophoniam resinam, non vt Heras, terebinthinam. Sed & emplastri confectio-
ne ab illo dissentiebat chalbanum aceto cum alijs in pila elaborans, atque ita admiscens ea, quemadmodum, & Heras inquit, liquabilibus, deinde medicamentum manibus plurimum emolliebat. attingens acetum quam acerrimum. Postea in vase æreo repon-
nebat, & perfusum longo tempore feruebat, atque ita excipiens utebatur.

Vnguentum sacrum ex eodem capite.

Olei veteris heminas duas, argenti spumæ denarium pondo centum, æruginis rasæ denarium pondo octo, squamæ denarium pondo sex, colophonix liquidæ, alij pinæ, denarium pondo 50. mannæ denarium pondo xij. guttæ ammoniaci denarium pondo 16. † æris combusti denarium pondo octo, diphyrgis denarium pondo sex, gentianæ denarium pondo sex, aloes denarium pondo octo, chalban denarium pondo xij. propolis denarium pondo octo, ceræ denarium pondo 25. † aristolochiæ denarium pondo decem, dictamni cretici denarium pondo x. Argenti spumam, & oleum in olla magna supra pruinam incoquito, vt omnino, aut fere non inquinet, deinde cacabum deponens æruginem indito, squamamque, & coquito ne prorsus inficiat. Postea rursus auferens, resinam, ammoniaci guttam iniice cribrata, mouens donec feruere debeat, mox, cum reposeris, paululumque dimiseris, tollito, atque æs, diphyrgesque inspergito, rursus coquens quoad non inquinet, interdum enim his iniectis remittitur: postea deponens, ceram addito, iterum coquito, vsque dum non polluat, quod celeriter accidit. Dein cum deposueris, propolim immittes, ac reponens denuo, paulisper fines. cum depones, addes aloem, mannâ, dictamnâ, aristolochiam, gentianam, his abunde refrigeratis, singula læuissima insperges, mouens. si

A non inficiat, tolles: sin minus, leni igne coques. Hæc quidem Heras de emplastro scripsit. Composuimus autem id nos interdum, & sine combusto ære, & diphyrgæ: vnde quæ in alto latebant, magis attrahebat, emolliebatque magis, discutiebatque. Non tamen vlcerebus agre cicatricem ducentibus idoneum. Quin etiam ipsum citra dictamnâ confecimus, rursus alijs apponentes chrysocollæ denarium pondo sex, vt maligna vlcera felicius sanaret.

Cerina Ctesiphontis, ex 6. Catageni. Cap. 16.

B Ceræ, terebinthinæ, nitri, olei veteris singulorum pondo libram, aquæ heminam. Nitrum, & aquam tertio, vt ex toto soluantur, & irvas fictile coniecta igni imposito, vase cooperto coquito, ex interuallis moueto. Cum autem strepere adeo desierit, liquabilia inijecto mouens assidue, donec non inquinent. in mortarium transfusa rursus tundito, inde excipiens vtitor: Vel hac ratione præparatur, quæ liquari possunt, liquefacimus, & cum dissoluta fuerint, nitrum ex aqua læuigatum adijciemus, idque paulatim mouentes assidue, cauentesque ne effruescat.

Pastillus Musæ, ex 5. Catageni. Cap. 12.

C Aluminis scissi, aloes, myrrhæ, chalcanti, singulorum pondo denarium sex, croci, crocomagmatis, singulorum pondo denarium trium, cytinorum pondo denarium iij. mulso ex falerno facto excipiuntur.

Pastillus Andronius, ex eodem capite.

Cytoniorum pondo denarium 10. gallæ pondo denarium 8. myrrhæ pondo denarium 4. secundum alios octodecim, aristolochiæ pondo denarium iij. chalcanti pondo denarium ij. aluminis scissi tantundem, alij pondo denarium iij. misyos cyprij pondo denarium ij. passo diluuntur. Vtere ad multa polychresto pharmaco.

Pastillus Pasionis, ex Cap. 14.

D Arsenici, squamæ, singulorum denariorum pondo duorum, chalcanti denarij pondo vnus, sandarachæ denariorum pondo 2. myrrhæ, thuris, gallæ singulorum denarij pondo vnus, chartæ denariorum pondo 4. tritis, & cum rosaceo vtitor. Heraclides hanc scripturam habebat.

Gallæ denariorum pondo 6. arsenici, sandarachæ, squamæ, singulorum denariorum pondo 4. thuris, denariorum pondo 3. chalcanti tantundem, myrrhæ minæ denariorum pondo duorum, chartæ denariorum pondo 8.

F I N I S.